

"A KÖNYVTÁRTUDOMÁNY ÖT TÖRVÉNYE."

- Különös tekintettel a vállalati szakkönyvtárakra. -

"Nincs nehezebb kezdő könyvtáros számára, mint annak felfedezése, hogy tulajdonképpen mi is az ő hivatása /szakmája/. Vannak hivatások, amelyeket már nevük meghatároz, más hivatásokat pedig azok határoznak meg, akik ezeket művelik. A könyvtáros nem tartozik egyik csoportba sem. A könyvtáros nem onnan kapja nevét, hogy mit dolgozik, hanem, hogy hol dolgozik. S a könyvtárossról szóló meghatározások, bár igen ékesszólóan írják le a tökéletes könyvtáros képességeit, arról nem sokat mondanak, hogy mire valók ezek a képességek." /1/

Miközben kezdő könyvtárosokat instruáltam, magam is meglepődve tapasztaltam, hogy milyen kevésbé gondolkodnak annak a hivatásnak alapelveiről, céljáról, amelyre készülnek. Igaz viszont, hogy előbb tennünk kell valamit, gyakorolnunk kell valamilyen mesterséget, s csak azután gondolkodhatunk azon, hogy mit is tettünk, és miért is tettük. De felfoghatjuk fordítva is a dolgot, s azt mondhatjuk, hogy az elméletnek kell vezetnie a gyakorlatot. Mivel azonban az elméletet csak már valamilyen kialakult gyakorlatra alapozhatjuk, magától értetődik, hogy a kezdő könyvtárosok eleinte csak a mások gyakorlatából elvont alapelvekre támaszkodhatnak. A kezdő műszaki könyvtárosok azonban egyáltalán nem, vagy alig ismerik a könyvtártudomány irodalmát /mások eddigi tapasztalatait/, a tanfolyam jegyzetei pedig inkább az egyes könyvtári ágazatokról, tehát részletekről tájékoztatnak, s nem adnak általános képet a könyvtári munkáról, mint egészről. Így áll elő az a helyzet, hogy a kezdő könyvtárosoknak nincs elvi perspektívájuk saját hivatásukhoz, s alig tudnak valamit a könyvtári munkát alakító, mozgató törvényszerűségekről.

Mindezeket figyelembe véve, bizonyára haszonnal jár néhány olyan alapvető törvényszerűség ismertetése, amely elméleti és gyakorlati vezérfonalként tekinthető a könyvtári

munka egészében s egyuttal minden részletében is. "Ha a könyvtárosi hivatás teljes mértékben tudatos tevékenységgé válik, vagyis: ha a könyvtárosok egészen pontosan tudják: mit tesznek s miért teszik, akkor jelentős változásnak lehetünk majd tanui, amelynek hatása lesz nemcsak a könyvtárakra és a könyvtárosokra, hanem a társadalomra is, amelyet szolgálnak." /2/

Ranganathan és az "öt törvény".

1931-ben jelent meg első kiadásban a nagy indiai könyvtáros: Shiyali Ramarita Ranganathan híres műve: "A könyvtár-tudomány öt törvénye" /3/. Az első kiadáshoz irt bevezetés-ben Berwick Sayers azt írta, hogy Ranganathan könyvét for-gatva, a kezdők számára szinte csodálatosnak tűnhet: mi min-den rejlik abban a - felületesen nézve egyszerűnek látszó - mesterségben, amelyét a könyvtáros gyakorol. Ranganathan hosszú időt töltött /főképpen angliai könyvtárakban/ a könyvtárosi tevékenység minden ágának vizsgálatával, miköz-ben állandóan azt kutatta: milyen érvek, megfontolások irá-nyítják a különféle gyakorlati eljárásokat, s ezek mennyire felelnek meg korunk társadalmi, kulturális, gazdasági köve-telményeinek. Ranganathan magatartása mélyen demokratikus és humanista, minden gondolatát a szociális szolgálat szel-leme hatja át, - e tekintetben a szocialista társadalomban dolgozó könyvtárosok is példaadónak tekinthetik munkásságát. Ezenkívül egész szellemi, erkölcsi erejével a haladó, új gondolatok nagy harcosa. Ez meglátszik már az "öt törvény" koncepciójában is, amely szinte drámainak mondható, mert a réginek és az ujnak éles szembeállításával fejti ki, hatá-rozza meg a könyvtári munka korszerű törvényeit.

Az említett sajátosságok alkalmassá teszik Ranganathan könyvét arra, hogy a benne megállapított törvények alapján, illetve ezekhez kapcsolódva főbb konturjaiban felvázoljuk a könyvtári munka leglényegesebb ihlető, mozgató eszméit, va-lamint azokat az eszményeket, amelyeknek megközelítése min-den igazi könyvtárosnak kötelessége.

Az első törvény.

Ranganathan a törvényeket rendkívül tömören, jelmondat-sze-rűen fogalmazta meg: igen nehéz magyarul is ugyanolyan "lapidárisan", kőbe-véshető formulaként megfogalmazni őket.

Az első törvény angolul így hangzik: "Books are for use", - magyarul: A könyvek használatra valók. A könyvtártu-dománynak ez az első törvénye - mondja Ranganathan - annyi-

ra magától értetődő, hogy csaknem közhelynek hat. Ez azonban így van minden tudományban: a principiumok mindig valamilyen elemi igazságot tartalmaznak. Az első törvény azonban csak látszólag ilyen elemi, mert ha végiggondoljuk, hogy mi minden következik belőle, akkor azonnal nagyon is bonyolulttá s nem könnyen teljesíthetővé válik.

Szembeállítva ezt a törvényt azzal az idejével, de hatását néha még éreztető elvvel, hogy "a könyvek megőrzésére valók", mindjárt a kellős közepébe kerülünk annak a harcnak, amit a könyvtárosoknak folytatniuk kell könyvtárak használhatóvá tételéért. A könyvtár csak akkor könyvtár, ha állományát az ennek tartalma iránt érdeklődő olvasók a lehető legnagyobb mértékben felhasználják. Ez a megállapítás természetesen az ugynevezett használati könyvtárakra vonatkozik /a muzeális könyvtáraknak más a feladatuk/: a szakkönyvtárak mind használati könyvtárak, tehát ezekre feltétlenül érvényes az első törvény.

Annak, hogy valamely könyvgyűjtemény könyvtárrá alakuljon, vagyis könyvek, könyvtárosok, olvasók szerves egységévé válják, igen sok tárgyi és személyi feltétele van. A könyvtár elhelyezése, berendezése; az állomány összetétele, a könyvtárszolgálat ideje, a könyvtárosok rátermettsége, a könyvtárosok és az olvasók viszonya - általánosságban ezeknek a tárgyi és személyi tényezőknek, körülményeknek kedvező vagy kedvezőtlen volta szabja meg a könyvtárak használhatóságát.

Ha az első törvény szempontjából körülnézünk a vállalati szakkönyvtárakban, csaknem mindenütt törvénysértést tapasztalunk. Rendkívül kevés az olyan könyvtár, amely használatra kész állapotban van. A legtöbb vállalatnak van már - kisebb-nagyobb - könyvgyűjteménye, de igen kevés vállalatnak van használható és használt könyvtára. Ez persze nemcsak a könyvtárosokon múlik, - nem is mulhat, mert a vállalatok többsége nem alkalmaz hivatásos könyvtárost. Az első törvényt tehát nemcsak a könyvtárosoknak, hanem a könyvtárakat létesítő intézmények vezetőinek is meg kellene szivlelniök. Ranganathan idézi Arnold Bennetnek a mi könyvtárainkra is igen találó megállapítását:

"Ha a könyvtárak kevesebbet költenének könyvekre, s többet szakképzett könyvtárosokra, az eredmény sokkal jobb volna." Szakképzett könyvtáros előbb-utóbb használhatóvá teszi a könyvgyűjteményt, nélküle viszont hiába van akármilyen könyv, akármilyen szépen raktározva, a gyűjteményből nem alakul eleven könyvtár. A másik nehézség ezen a téren, hogy szakkönyvtárainknak általában nincs megfelelő helyisé-

gük, berendezésük, felszerelésük. Az elkövetkező évek során a műszaki termelési hálózat központjának és alközpontjainak arra kell törekedniök, hogy lehetőleg az összes vállalati szakkönyvtárban érvényt szerezzenek az első törvénynek, s biztosítsák a szakkönyvtárak használhatóságának leg-
elemibb tárgyi és személyi feltételeit.

A második törvény:

A második törvény szorosan kapcsolódik az elsőhöz. Ez azt mondta, hogy a könyvek nem megőrzésre, hanem használatra valók, ebből következik a második törvényben foglalt alapelv: "Mindenkinek joga van a könyvre", - nemcsak a kiváltságosoknak. Ebben a törvényben tehát az is benne van, hogy minden embert olvasóvá kell nevelni, ha még nem az. Szűkebb értelemben véve a második törvény azt jelenti, hogy minden olvasó hozzájusson ahhoz a könyvhöz, amelyre éppen szüksége van.

Ez megint nagyon egyszerű, evidens törvénynek látszik. Teljesítése azonban korántsem olyan egyszerű. Csak egészen vázlatosan felsorolva a következők szükségesek hozzá: megfelelő pénzügyi keret; tervszerű állománygyarapítás; rendszeresen vezetett nyilvántartások; katalógizálás; olvasószolgálat; bibliográfiai és tájékoztató munka.

Ha a második törvény szempontjából nézzük meg szakkönyvtáraink jelenlegi helyzetét, akkor sem kedvezőbb a helyzet, mint az első törvény esetében. A beszerzési keret, az állomány leltári és kölcsönzési nyilvántartása általában kielégítő ugyan, a katalógizálási s különösképpen a dokumentációs munkában azonban olyan sok a hiányosság, hogy az olvasók semmiesetre sem kaphatják meg a könyvtártól mindazokat a dokumentumokat, amelyek érdekelnék őket /különösen érvényes ez a megállapítás a nem könyv-jellegű dokumentumokra: folyóiratcikkekre, prospektusokra, szabadalmakra stb. stb./. Nem kielégítő a helyzet a szakkönyvtárak olvasóinak számát tekintve sem. Sok olvasó nemcsak azért nem olvas, mert őt semmi sem érdekli, hanem azért nem, mert nem kapja meg azt, amire szüksége van. Nem kétséges, hogy ha a könyvtár rendezetlen, használhatatlan állapotban van, nem lehet propagandát folytatni annak érdekében, hogy használják. Azokat viszont, akik jól használható, jól működő szakkönyvtárat nem használnak, valamilyen eszközzel feltétlenül meg kell nyerni az olvasásnak.

A második törvény teljesítése lényegében tehát a feldolgozó, tájékoztató, nevelő munkától függ. Vállalati szak-

könyvtárainkban rendkívül sok ezen a téren is a tennivaló. A hálózati központnak és az alközpontnak az eddiginél nagyobb mértékben kell majd módszertani segítséget adniok a szakkönyvtáraknak, hogy tőlük minden olvasó "megkapja a maga könyvét", s hogy a vállalatok, intézetek minden dolgozója a szakkönyvtár olvasója legyen.

A harmadik törvény.

A harmadik törvény a másodiknak megfordítása: "Minden könyvnek legyen olvasója". Ranganathan azt mondja, hogy minden olyan könyv "átkot szór" a könyvtárosa, amelyet soha senki kézbe nem vett. Ennek az ítéletnek súlyosságát csak az enyhíti, hogy minden könyvre sor kerülhet egyszer, ha ma még nincs is olvasója, holnap lehet. Hogy minden könyv olvasót "fogjon" magának, ehhez a könyvek és az olvasók mennél közvetlenebb kapcsolatára van szükség. A könyvtáros csak akkor lépjen a könyv és az olvasó közé, ha erre az olvasónak vagy a könyvnek szüksége van, - ha például azt látja, hogy az olvasó nem vesz észre olyan könyvet, amely szinte neki irodott. Kisebb könyvtárakban a szabad polcrendszer, a szakrendi raktározás, az alapos elemzéssel s az olvasók igényeinek legmesszebbmenő figyelembevételével készített tárgyszókatalógus; nagyobb könyvtárakban az analitikus szakkatalógusok, a biztos tárgyi tudásra, széleskörű könyv- és dokumentumismeretre alapozott referencszolgálat olyan eszközök, amelyek megkönnyítik azt az igen nehéz folyamatot, amelynek végén a könyvek eljutnak azokhoz az olvasókhoz, akiknek tulajdonképpen íródtak.

A könyvtárosoknak mindig arra kell gondolniok, hogy hivatásuk végső célja: termékenyen egyesíteni a könyvek eszmevilágát az olvasók eszmevilágával. Enélkül a könyvtár könyvei halottak. "Egyetlen könyv sem befejezett mindaddig, amíg nem találta meg olvasóját. Nemcsak azért, mert a könyveket azért írják, hogy olvassák őket, hanem azért is, mert a szerző rendszerint csak töredékesen fejezi ki magát, illetve tárgyát. Az olvasó alakítja ki a teljes kört azáltal, hogy a könyvben kifejezett gondolatot ismét eleven hatóerővé változtatja." /4/

A harmadik törvény szempontjából igen nagy fontossága van a beszerzendő könyvek kiválogatásának. A könyvek értékelésekor mindig arra is kell gondolnunk, vajon ki olvassa majd őket. A könyvek és az olvasók egymásra találásának, összehangolásának szempontját már a kiválogatáskor figyelembe kell vennünk. "A könyvtárosnak nem úgy kell foglalkozni

a könyvekkel, mint könyvtári egységekkel, s az olvasókkal sem úgy, mint társadalom egyedeivel. A könyvtáros feladata, hogy a könyveket mindig az olvasó sajátos kívánságainak megfelelő módon kezelje, s mindig olyan szempontból, ahogyan az adott körülmények megszabják" /5/. Mennél "személytelenebbül" bánunk a könyvekkel, annál kevésbé valószínű, hogy megtaláljuk olvasóját.

Azt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy szakkönyvtárakban nem annyira könyveket, mint inkább problémamegoldásokat keresnek az olvasók. Igen találóan fejezte ki ezt annak a kutatóintézetnek egyik munkatársa, amelyben régebben könyvtáros voltam. Láttam, hogy nagyon kutató polcokon, megkérdeztem tőle, melyik könyvet keresi, - erre ő így válaszolt: nem könyvet keresek, hanem magyarázatot. S ekkor elkezdtünk kutatni /most már, hogy megmondta a problémáját/ a katalógusban a "magyarázatra" vonatkozó dokumentumok után.- Semmi sem bántja jobban a szakkönyvtárost, mint az, ha az olvasó nem találja meg a könyvtár könyveiben azokat a gondolatokat, amelyekre munkájához, problémáinak megoldásához éppen szüksége van. Ilyenkor teljesen hiábavalónak, értelmetlennek érzi munkáját, mert arra gondol, hogy a könyvek kiyálogatásakor nem jól választott, vagy nem jól osztályozott: elsiklott valamilyen fontos probléma mellett. Ott van a sok könyv a polcon, ott vannak a könyveket jelképező katalóguscédulák a fiókokban, s mind hallgat,- nem adnak feleletet arra a problémára, amit keresnek.-

A harmadik törvény is nyomatékosan felhívja a figyelmünket, hogy a könyvtár állományát sohase gyarapítsuk öncélúan, s ha már megvan a könyv, ne nyugodjunk mindaddig, amíg meg nem keressük azt az olvasót, akinek szüksége van rá.

A negyedik törvény.

Az első három törvény lényege, hogy a könyvtár könyveit mennél több olvasó használja, s lehetőleg minden könyv találja meg olvasóját. A negyedik törvény arra vonatkozik, hogy az olvasó a lehető legkisebb fáradsággal, a lehető legrövidebb idő alatt kapja meg a számára szükséges könyveket, illetve tájékoztatást, tehát: "Kiméljük az olvasó idejét"! Ez a törvény a műszaki könyvtárakban elsőrendű fontosságu, mert ezekben a kutatók gyors informálása döntő tényező. A műszaki könyvtárakban rendkívül fontos, hogy az állomány teljesen feldolgozott állapotban legyen,

mert a hiányos vagy késedelmes információ gazdasági károkat okoz. Ha a kutatóknak neki kell ülniök a könyvek tömegét átnézni, mert nincs szakkatalógus, vagy neki kell ülniök folyóiratokat lapozni, mert nincs cikk-katalógus, - vagy a könyvtár megfelelő katalógusok hiánya miatt képtelen kimerítő szakbibliográfiákat összeállítani rövid idő alatt, - akkor a tudományos kutatásnak vajmi kevés haszna van a könyvtári munkából. Az is alapvető hiba a negyedik törvény szempontjából, ha a szakkönyvtár nem szerzi be mindazokat a dokumentumokat, amelyekre olvasóinak a kutatáshoz feltétlenül szüksége van, s utólag vagy késedelemmel s utánjárással kell ezeket beszerezni s mire megérkeznek, bizonyos mértékig már el is avulnak. A gyors, dinamikus, differenciált, mindenfajta dokumentumra kiterjedő könyvtári és dokumentációs munka a természettudományi és technikai szakkönyvtárakban elengedhetetlen követelmény.

Igen találóan határozta meg a bibliográfia lényegét J.D. Urquhart: valamely tárgyról a lehető legkevesebbet olvasni. A bibliográfusnak vagy dokumentalistának úgy kell kiválogatnia egy szakkérdés irodalmát, hogy abban ne legyen semmi felesleges, lényegtelen olvasnivaló a kutató számára. Ehhez a teljes dokumentum-állomány részletekbe menő tartalmi elemzésére, feltárására van szükség, s ez olyan munka, amelynek minden szakkönyvtárban /a helyi igények számára/ állandó gyakorlattá kell válnia.

A technikai fejlődés rohamos ütemével lépést tartani, a legújabb fejleményekről azonnal értesülni és értesíteni, a könyvtári feldolgozást és a dokumentációs tájékoztatást valóban gyorsá tenni: ez a negyedik törvény követelése és eszménye szakkönyvtári szempontból.

Az ötödik törvény.

A könyvtártudomány eddig ismertetett négy törvénye a könyvtárak vezetésének, feldolgozó, tájékoztató, nevelő munkájának alapelveit határozta meg. Az ötödik törvény a könyvtárak tervezésének alapelveire vonatkozik: "A könyvtár növekvő organizmus". Ez a biológiai analógiák szerint elgondolt alapelv a könyvtárak kétféle növekedésére, fejlődésére utal. Egyrészt a mennyiségi növekedésre, vagyis gyarapodásra, másrészt a minőségi növekedésre - az érése, a tökéletesedésre, egyre magasabbrendű formák felé való törekvésre. A könyvtár fejlődése akkor szabályszerű, ha a mennyiségi és minőségi növekedés egyensúlyban van. Hiába van az óriási méretű mennyiségi növekedés, ha az anyag teljesen "éretlen", meg-

munkálatlan, feldolgozatlan állapotban van. Az ilyen gyűjtemény- kolosszus lehet nagy könyvtár, impozáns könyvtár, de semmiképpen sem fejlett, fejlődésre képes könyvtár. S megfordítva: hiába van egy könyvgyűjtemény tökéletesen feldolgozva, ha nem gyarapodik, ha a könyvtár nem szerzi be az újabb, legújabb könyveket, akkor sem mondható fejlettnak vagy fejlődőnek.

Vállalati szakkönyvtárainkat az elmúlt években hatalmas méretű mennyiségi növekedés jellemezte, amellyel a minőségi fejlődés nem tartott lépést. Ennek oka egyrészt, hogy a szakkönyvtárak nem kaptak megfelelő helyiséget, butort, felszerelést: másrészt - és elsősorban, hogy a szakkönyvtárak nagyrésze hivatásos könyvtárosok nélkül alakult és gyarapodott, ami a feldolgozó és tájékoztató munka terén igen kedvezőtlen helyzetet teremtett. A következő években az volna kívánatos, hogy a szakkönyvtárakban lassabb ütemű mennyiségi és sokkal gyorsabb ütemű minőségi fejlődés következzen. Ez által megvalósulhatna a kétféle fejlődés ideális összhangja, egyensúlya. Sajnos: szakkönyvtáraink jórészt általában úgy tervezték és szervezték, hogy az ötödik törvény követelményeit súlyosan megsértették.

A jövő fejlődés érdekében minden eszközzel azon kell munkálkodnunk, hogy a szakkönyvtárak ezután "égészségesen" s ne egyoldaluan növekedjenek, mert ilyen torz állapotban valódi rendeltetésüket sohasem tölthetik be eredményesen.

Hogy a kívánt fejlődés megvalósuljon, ahhoz az eddiginél sokkal több szakképzett könyvtárosra van szükség. A műszaki könyvtárosok képzésének, továbbképzésének folyamatossá tétele, a műszaki könyvtárosi munkakör "törvényesítése" s a fizetések rendezése: mind olyan feladat, amelynek megoldásától igen nagy mértékben függ az ötödik törvényben foglalt alapelv gyakorlati megvalósítása.

X X X

Tanulmányomnak nem volt célja, hogy Ranganathan könyvét ismertesse. Ez a könyv a szuggesztív gondolatoknak olyan lefegyverző gazdaságát tárja elénk, amelyet rövid tanulmányban legfeljebb jelezni lehet. Különösen lebilincselő Ranganathan könyvében az a biztonság, amellyel csaknem az összes tudományág principiumait, disciplináit a maga céljának szolgálatába állítja. Az "Öt törvény" első kiadásának megjelenése óta Ranganathan több, mint harminc könyvet írt a könyvtártu-

domány különféle kérdéseiről. Ez a páratlanul termékeny munkásság nem csak az indiai könyvtárügyben teremtett forradalmat és iskolát, - hatása kiterjedt az elmúlt negyedszázad egész könyvtártudományára. Ha nem fogadjuk is el teljes egészében eszméit, gondolatainak irányát, olyan tiszteletreméltóan humanista, olyan magas színvonaluan tudományos munkásság az övé, amely mellett nem mehetünk el észrevétlenül.

Az "Öt törvény"-hez kapcsolódó megjegyzések talán meggyőzték a kezdő /vagy nem-tudatos/ könyvtárosokat arról, hogy a könyvtári munka alapelveit érdemes végiggondolni, s talán nem elégednek meg ezekkel a kiragadott szempontokkal, hanem kedvet kapnak Ranganathan könyveinek tanulmányozásához is. Ennek megkönnyítésére közlöm Ranganathan műveiből azoknak jegyzékét, amelyek általánosabb érdekűek, és hazai könyvtárakban megtalálhatók.

- x -

Irodalom.

- 1./ MacLeish, A.: Of the librarian's profession. /Books, libraries, librarians. Selected by J.D. Marshall, W. Shirley, L. Shores. Chicago, 1955, The Shoe String Press. p. 300./
- 2./ Danton, P.: Plea for philosophy of librarianship. The Library Quarterly, 4.k. 1934. p. 545.
- 3./ Ranganathan, S.R.: The five laws of library science. Madras, London, 1931, Madras Library Association, Goldston. 458 p. /2. kiadás: 1957./
- 4./ Jackson, H.: The reading of books. London, 1946, Faber and Faber. p. 77.
- 5./ Irwin, R.: Librarianship. Essays on applied bibliography. London, 1949, Grafton. p. 34.

Dr. Györe Pál

x x x

Ranganathan művei.

Classification and communication. Delhi, 1951, University of Delhi. 291 p. OSzK

Classification and international documentation. La Haye, 1947, FID. 24 p. OSzK Könyvtártud. K.

Classification, coding and machinery for search. Paris, 1950, UNESCO. 58 p. OSzK Könyvtártud. K.

Classified catalogue code. 3. ed. Madras, London, 1951, Madras Library Ass. 401 p. OSzK Könyvtártud. K.

Colon classification. Part 1-4. 2. ed. Madras, London, 1939. M.L.A., Goldston.

Depth classification and reference service and reference material. Delhi, London, 1953. Indian Library Ass., Blunt. 444 p. OSzK Könyvtártud. K.

Dictionary catalogue code. Madras, London, 1945. Thompson. 320 p. OSzK Könyvtártud. K.

Elements of library classification. Based on lectures delivered at the Univ. of Bombay in December 1944. Poona, 1945. Publ. House. 112 p. Országgyűlési Könyvtár

The five laws of library science. Madras, London, 1931, Library Ass., Goldston, 458 p. Szabó E. K.

Headings and canons. Comparative study of five catalogue codes. Madras, London, 1955, Viswanathan, Blunt. 300 p. Miskolci Műszaki E. K.

Library catalogue. Fundamentals and procedure. Madras, London, 1950, Library Ass., Blunt 463 p. OSzK Könyvtártud. K.

Library classification. Fundamentals and procedure with 1008 graded examples and exercises. Madras, London, 1939, Library Ass., Goldston. 496 p. OSzK Könyvtártud. K.

Library development plan. Delhi, 1950, Univ. of Delhi. 462 p. OSzK Könyvtártud. K.

Library tour, 1948, Europe and America. Impressions and reflections. Delhi, 1950, Indian Library Ass., 219 p.

Szabó E. K.

The organization of libraries. 2. ed. London, 1956, Oxford Univ. Press. VII, 176 p.

OMK

Philosophy of library classification. Copenhagen, 1951, Munksgaard. 133 p.

OSzK

- Preface to library science. Delhi, 1948, Univ. of Delhi. 203 p.

OSzK Könyvtártud. K.

Prolegomena to library classification. Madras, 1937, Library Ass. 305 p.

OSzK Könyvtártud. K.

-; Sundariam, C.: Reference service and bibliography. Madras, 1940, Madras Library Ass., 642 p.

OSzK Könyvtártud. K.

Social bibliography or physical bibliography for librarian. Delhi, 1958, Univ. of Delhi. 348 p.

OSzK Könyvtártud. K.

Theory of library catalogue. Madras, 1938, Library Ass. 393 p.

OSzK Könyvtártud. K.

Union catalogue of learned periodical publications in South Asia. 1. vol. Physical and biological sciences. London, 1953. Blunt.

MTA Könyvtára

- x - x - x -